

Minnen från min skoltid i Fränninge

De första åren av tjugonde århundradet hade rullat bort, det var tid för mig att börja min skolgång och tillägna mig de första elementära grunderna av det som är nödvändigt att kunna, nämligen att läsa, räkna och skriva. Min mor, Kristina Månsson hade gjort vad hon kunnat, hon ville inte att hennes påg skulle va sämst av nybörjarna, så alfabetet kunde jag redan. I småskolan var det lärarinnan Hanna Olsson som fick fortsätta på den grund som mor hade lagt. Efter två år i småskolan var det dags att flytta in i storskolan och det var en stor upplevelse. I stället för lärarinnan blev det nu lärare som tog hand om oss och det blev flera lärare under åren i storskolan. Den förste läraren blev Per Larsson som många år varit lärare i Fränninge och snart slutade sin anställning. Som hans efterträdare kom en yngre man från Skånes östkust vars namn var Frans Lövström, Baskemölla och detta blev hans första lärareplats. Han blev mycket omtyckt av oss barn från början. Han deltog i våra lekar på frikvarterna och tog oss under sommarmånaderna ofta på utflykter, visserligen inga längre resor, det räckte med en promenad till en skog i närheten där vi under några timmar fick härja omkring bland stubbar och stenar.

Men efter något år var det tid för lärarebyte igen: I Ystads Allehanda stod under rubriken Förlovade: Frans Lövström, Fränninge, Alma Camilla Hildegard Thunér, Brantevik. Lövström fick anställning i sin hembygds skola. Lövström blev senare en mycket berömd skildrare av fiskarbefolkningens liv i helg och söcken i de östskånska fiskelägena Baskemölla-Brantevik och Skillinge. Han utgav bl.a. böckerna: Här Ostpå och Från Segelfartygens dagar. Dessa skildringar byggda på muntliga berättelser av gamla sjömän och ders hustrur åskådliggör det hårda och farofyllda liv som dessa människor fått uppleva.

Den lärare som efterträdde Lövström var en ung, nyutexaminerad lantbrukareson från Fågeltofta vid namn Henning Erlandsson. Han blev kvar i Fränninge under hela min återstående skoltid och många år därefter. Han var inte samma livliga typ av människa som Lövström, men vi tyckte ändå att han var bra trots att han inte deltog i våra lekar på frikvarterna. Någon gång blev det skogsutfärd, ibland till Klöverskulle eller Bengt Anders skog. När vi kom fram till utfärds-målet satte han sig på en sten eller stubbe, stoppade sin tobakspipa och rökte, ibland blev det ett, ibland två pipstopp, men aldrig mer. Vi pojkar höll noga reda på vilket stopp i ordningen det var: Nu är det andra så nu ska vi snart gå hem igen så vi till varandra

På frikvarterna under vintern blev det ofta snöbollskrig eller åkte vi skridskor på Fränningeåns is eller kälke nedför någon backe i närheten. Skidor eller nutidens ishockey fanns inte på den tiden, det var enkla och billiga nöjen för vår del, vi hade roligt ändå. En vinterdag år 1915 såg den förste som åkte skidor, det var kyrkoherde Boströms son Nils som passerade mitt föräldrahem på väg mot Hårderup. Jag tyckte det såg intressant ut och gjorde en försiktig fråga till far angående ett par skidor, men det gick inte. — Ånej, sa far, det blir bara att du bryter benen, så det får vara så med det.

När vårsolen började lysa och värma och gäddorna i Fränningeåns gölar stod feta och stinna sökte vi pojkar oss gärna till ån och många gäddor fastnade i våra snaror och blev en god middag dagen efter. Snarorna gjorde vi av en tunn metalltråd som fästes på en några meter lång hasselstake. Snaran trädde framifrån om gäddan och med ett ryck drogs snaran åt och gäddans saga var all. Även ål fanns i ån, men någon sådan i stil med "Piratens hornål" såg vi dock inte i våra fiskevattnen. Andra nöjen på våra raster var att spela kula eller långboll som gav fin motion. Ett annat nöje var att åka "möllevinge". Det tillgick på så sätt att när möllare Johan Berggrens väderkvarn var i gång så skulle vi gripa tag i en vinge och följa med upp så långt som möjligt innan man släppte taget. Alla hade provat på en gång utan att någon vinnare kunde utses. I den andra omgången skulle en dotterson till möllaren inleda. Möllan gick, en vinge kom och Nils hette han som inledde, han högg tag i vingen och färden började men till vår stora förvåning släppte han inte utan följde med runt hela varvet. Det såg hemskt ut, när vingen sod rakt upp stod Nils med huvudet neråt och benen pekade uppåt, hur kunde han hålla sig fast, det var rena undret. När han hade landat och vi frågade honom varför han inte släppte i tid fick vi svaret: — Nä de våga ja inte, ja hade kommit för högt opp. Allt gick lyckligt, tävlingen var slut, ingen kunde slå Nils.

En annan episod från skolans värld minns jag. Det var examen i byskolan och eleverna skulle visa upp sina förvärvade kunskaper i innanläsning för präst, föräldrar och övriga närvarande. Jöns Svens Olof fick av läraren tillsägelse att läsa om ekorren. Olof var något nervös men satte igång. — Ekorren är ett djur som lever i våra skogar där den livnär sig av nötter och ollon. Svansen är stor och yvig, pälsen är under sommaren rödbrun, under vintern grå, — Här vände Olof ett blad i sin bok och fortsatte, — men met härstan

ett blad i sin bok och fortsatte - men mot hösten

samlas de i flockar och styr färden mot söder där de enligt naturforskare kunde påträffas i Egypten där de ur Nilens gyttja hämtar sin föda. Åhörarna som tyst och intressant följt med i uppläsningen började nu skratta åt synen att se en ekorre klafsa kring i Nilens gyttja. En närmare undersökning visade att Olof läst rätt men hade råkat ta mer än ett blad när han vände i boken. Han hade börjat att läsa om ekorren medan slutet avsåg — Storcken.

GUNNAR OHLSSON

M. H. H.